

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЇ

Міщенко І.В., Жукова М.Ю., Юдіна К.Є., Сухомлин Т.А., Павленко Г.П.,
Коковська О.В.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Анотація. У статті показано, що інноваційні технології, такі як перегляд навчальних відеофільмів, мультимедійних презентацій, електронне навчання, сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, підвищують зацікавленість у вивченні матеріалу та дозволяють краще засвоїти нові знання. Впровадження нових методик навчання у самостійну роботу студентів підвищить рівень підготовки майбутніх лікарів.

Ключові слова: фізіологія, відеофільм, самостійна робота, інновації

Реформування медичної освіти в Україні передбачає постійне зростання ролі самостійної роботи у процесі підготовки майбутніх лікарів, особливо при вивченні фундаментальних дисциплін. Самостійна робота студентів (СРС) з вивчення фізіології забезпечує активацію пізнавальної, організаційної та навчальної діяльності студентів під час підготовки до практичних занять. Позитивний результат вивчення навчальної дисципліни вважається досягнутим, якщо студент самостійно вивчає рекомендовану літературу, вирішує поставлені задачі, на практичному занятті виконує практичну частину та володіє теоретичним матеріалом з теми заняття.

Самостійна робота може бути репродуктивною та продуктивною. Репродуктивна спрямована на відтворення теоретичного матеріалу з теми, а продуктивна на самостійний пошук вирішення питань.

Аудиторна самостійна робота представлена розв'язанням ситуаційних задач, удосконаленням практичних навичок, різноманітними тестовими заданнями, методичними рекомендаціями, участю у науковій роботі кафедри тощо. Позааудиторна самостійна робота включає підготовку до практичних занять та підсумкової державної атестації, вивчення тем, які винесені на самостійне опрацювання, підготовка тематичних рефератів та інформаційних

виступів, опрацювання лекційного матеріалу. За останніми рекомендаціями, час, відведений для СРС, повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента для вивчення дисципліни.

При самостійній роботі завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Організація самостійної роботи дуже складний процес, під час якого можуть виникнути такі проблеми: студенти вважають, що години, які відведені під самостійну роботу є вільним часом і не виконують завдання. Це відбувається через відсутність мотивації до самостійної роботи. У багатьох студентів спостерігається повна відсутність знань, вмінь та навичок самостійної роботи. Більшість студентів не здатні самостійно працювати з наданим теоретичним матеріалом, оскільки їх цьому не навчили в школі. Тому для забезпечення виконання позааудиторної роботи викладач має дотримуватись наступних рекомендацій:

- завдання мають бути чіткими щодо їх виконання (мати певний алгоритм);
- завдання мають бути сучасними та адаптовані до сучасних умов;
- викладач повинен індивідуалізувати завдання;
- студенти мають бути вмотивовані до виконання завдання;
- завдання повинні мати пізнавальні задачі;
- серед студентів необхідно проводити виховну роботу з розкриття важливості самостійної роботи.

Водночас, самостійна робота має свої переваги та може допомогти студентам поглибити та розширити знання з предмету, набути навичок самостійного планування та організації свого навчального процесу, працювати з найновітнішими джерелами інформації. СРС дозволяє враховувати індивідуальні особливості та академічні досягнення студентів та відповідно обирати обсяг та засоби позааудиторного навчання. Студенти можуть самостійно обирати час та способи роботи над навчальним матеріалом, навчитися пошуковій діяльності та розвинути пізнавальний інтерес.

Оскільки фізіологія є теоретичною дисципліною, більшість цих завдань вирішує використання для самостійної позааудиторної роботи інформаційних технологій, зокрема, електронних підручників, комп'ютерних навчальних програм, мультимедійних презентацій, навчальних відеофільмів, інтернет-ресурсів. За допомогою цього виду робіт можливо чітко відокремити завдання для студентів різних факультетів: стоматологічного, медичного, педіатричного та факультету підготовки іноземних студентів (з англійською та російською мовами навчання). Також дистанційні форми навчання можуть допомогти студентам в організації самоконтролю при вивченні фізіології (база тестових завдань з ліцензійного іспиту «Крок-1»). Мультимедійні презентації розвивають у студентів уміння працювати з інформацією, виділяти головне при вивченні нового матеріалу, структурувати отримані знання.

На кафедрі фізіології була створена база сучасних навчальних відеофільмів з предмету. Сучасні студенти є активними інтернет-користувачами та добре обізнані на цифрових технологіях, тому викладачі нашої кафедри постійно працюють над вдосконаленням бази відеофільмів. Крім того, велику кількість навчальних відеоматеріалів студенти можуть знайти в мережі Інтернет. Наприклад, Medical 3D Animations (<http://www.nucleuscatalog.com>), лекції з фізіології від професорів провідних світових університетів, проект Coursera (<https://www.coursera.org>). Навчальні відеофільми дають можливість студентам дізнатися обсяг використання базових знань з фізіології в практичній діяльності лікаря. Важливим є те, що відеоматеріали мають бути максимально наближеними до умов сучасної медицини, інноваційними, чітко відповідати програмі та містити в собі науковий компонент. Адже головною задачею СРС є допомога у формуванні клінічного мислення студента та прагнення до самоосвіти.

До СРС також відноситься участь у роботі студентських наукових гуртків. На нашій кафедрі активно працює науковий гурток, що дає змогу студентам поглибити свої знання з різних розділів фізіології, сприяє виникненню їх

подальшої зацікавленості у науковій діяльності. Далі ці студенти успішно беруть участь у наукових конференціях, конкурсах, олімпіадах.

Отже, самостійна робота не тільки сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього лікаря, а також забезпечує розвиток відповідальності, навичок самоорганізації та самоконтролю у студентів. Застосування інноваційних технологій навчання має позитивний вплив на зацікавленість у вивченні фізіології, розвиток творчих здібностей студентів.

Список використаної літератури

1. Куровська В.О. Напрямки удосконалення викладання фізіології / В.О. Куровська // Медична освіта. – № 1, 2013. – С.45-47.
2. Лучко І.М. Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Фізіологія» в умовах кредитно-модульної системи навчання / І.М. Лучко, І.В. Смеляненко, Н.М. Воронич-Семченко // Медична освіта. – 2011. – №4. – С. 60-62.
3. Тучак О.І. Методи підвищення ефективності викладання фізіології студентам медичних вузів / О.І. Тучак // Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – Вип.2, Том 4 (121). – С. 53-55.
4. Richardson D. Is virtual reality a useful tool in the teaching of physiology? / D. Richardson // Advances in physiology education. – 2011. – Vol. 35, № 2. – P. 117–119.
5. Rohovyu Y. Y. Essential pathophysiology for medical students / Y. Y. Rohovyi, L. O. Filipova, V. A. Doroshko // Навчально-методичний посібник. – Chernivsti : Misto, 2011. – 296 p.